

Lieta C-785/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 23. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Saarbrücken [Zārbriekenes apgabaltiesa] (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 21. oktobris

Prasītāja un apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Koch Media GmbH

Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

HC

Pamatlietas priekšmets

Advokāta izdevumu, kas radušies par brīdinājumu saistībā ar datņu koplietošanu, atlīdzināšana; atlīdzināmās summas ierobežojums

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants, par brīdināšanas izdevumu atlīdzināmās summas ierobežojuma saderību ar šādām Savienības tiesību normām:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV 2004, L 157, 45. lpp., turpmāk tekstā – “Direktīva 2004/48” vai “Piemērošanas direktīva”)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp., turpmāk tekstā – “Direktīva 2001/29” vai “Autortiesību direktīva”)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/24/EK (2009. gada 23. aprīlis) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV 2009, L 111, 16. lpp., turpmāk tekstā – “Direktīva 2009/24” vai “Datorprogrammu direktīva”)

Prejudiciālie jautājumi

1) a) Vai [Direktīvas 2004/48] 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka vajadzīgie advokāta izdevumi šajā tiesību normā ir jāsaprot kā “tiesu izdevumi” vai “citas izmaksas”, kas intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekam [Direktīvas 2004/48] 2. panta izpratnē rodas par to, ka tas ārpus tiesas kārtībā ar brīdinājumu vēršas pret šo tiesību pārkāpēju ar prasījumu par atturēšanos no pārkāpuma izdarīšanas?

b) Ja atbilde uz pirmā jautājuma a) daļu ir noliedzoša, vai [Direktīvas 2004/48] 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā pirmā jautājuma a) daļā minētie advokāta izdevumi ir jāsaprot kā kompensācija?

2) a) Vai Savienības tiesības, it īpaši ņemot vērā

– [Direktīvas 2004/48] 3., 13. un 14. pantu,

– [Direktīvas 2001/29] 8. pantu un

– [Direktīvas 2009/24] 7. pantu,

ir jāinterpretē tādējādi, ka intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekam [Direktīvas 2004/48] 2. panta izpratnē principā ir tiesības uz visu pirmā jautājuma a) daļā minēto advokāta izdevumu atlīdzināšanu, katrā ziņā samērīgu un būtisku to daļu, pat ja

– tiesību pārkāpumu ir izdarījusi fiziska persona ārpus savas profesionālās vai komerciālās darbības un

– valsts tiesiskajā regulējumā šādā situācijā ir paredzēts, ka šādi advokāta izdevumi parasti ir atlīdzināmi tikai atbilstoši samazinātai strīda summai?

b) Ja atbilde uz otrā jautājuma a) daļu ir apstiprinoša, vai otrā jautājuma a) daļā minētās Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka izņēmums no otrā jautājuma a) daļā minētā principa, saskaņā ar kuru tiesību īpašniekam ir jāatlīdzina visi pirmā jautājuma a) daļā minētie advokāta izdevumi vai katrā ziņā samērīga un būtiska to daļa, ņemot vērā citus faktorus (piemēram, darba aktualitāte, publikācijas ilgums un tas, ka fiziska persona pārkāpumu ir izdarījusi ārpus savas komerciālās vai profesionālās darbības), ir piemērojama, pat ja intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums [Direktīvas 2004/48] 2. panta izpratnē izpaužas datņu koplietošanā, proti, tādējādi, ka darbs tiek padarīts pieejams sabiedrībai, piedāvājot bezmaksas lejupielādi visiem dalībniekiem brīvi pieejamā apmaiņas biržā bez digitālo tiesību pārvaldības (*Digital Rights Management*)?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīvas 2004/48 2., 3., 10., 13. un 14. pants, kā arī 14., 17. un 26. apsvērumš

Direktīvas 2001/29 8. pants

Direktīvas 2009/24 1. un 7. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) [Likums par autortiesībām un blakustiesībām] (turpmāk tekstā – “*UrhG*”)

Gesetz über die Vergütung der Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte (Rechtsanwaltsvergütungsgesetz) [Likums par advokātu atlīdzību] (turpmāk tekstā – “*RVG*”)

Zivilprozessordnung [Civilprocesa kodekss] (turpmāk tekstā – “*ZPO*”)

Faktiskie apstākļi un tiesvedība

- 1 Prasītāja un apelācijas sūdzības iesniedzēja (turpmāk tekstā – “prasītāja”) komerciāli izplata datorspēles. Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā (turpmāk tekstā – “atbildētāja”) ir fiziska persona, kurai nav nekādu profesionālu vai komerciālu interešu.
- 2 Prasītājam Vācijas teritorijā pieder izņēmuma blakustiesības padarīt pieejamu sabiedrībai profesionāli izstrādātu datorspēli.
- 3 2013. gada decembrī un 2014. gada janvārī atbildētāja, izmantojot savu interneta pieslēgumu, izplatīja šo datorspēli datņu koplietošanas platformā, padarot to pieejamu sabiedrībai, piedāvājuma citiem tās lejupielādi. Ar šo datņu koplietošanu tā pārkāpa prasītājas tiesības.
- 4 Savu tiesību aizstāvībai prasītāja pilnvaroja advokātu biroju, kas prasītājas vārdā nosūtīja atbildētājam brīdinājuma vēstuli. Tajā atbildētāja tostarp tika aicināta parakstīt paziņojumu par nodomu atturēties no pārkāpuma izdarīšanas, pretējā gadījumā apņēmoties maksāt sodu, turklāt vairs nepadarīt datorspēli pieejamu sabiedrībai. Papildus no viņas tika pieprasīta kompensācija.
- 5 Par advokātu pilnvarošanu prasītājam radās izdevumi 745,40 EUR apmērā, ko veido: 1,3 likmju honorārs no priekšmeta vērtības 10 000 EUR apmērā jeb 725,40 EUR, pieskaitot izmaksas 20 EUR apmērā.
- 6 Turpmākajā tiesvedībā, kurā tika piedzīta šī summa, būtībā tiek apstrīdēts vairs tikai atlīdzināmo advokāta izdevumu apmērs.

- 7 Pirmajā instancē *Amtsgericht Saarbrücken* [Zārbriekenes pirmās instances tiesa] ar 2019. gada 12. marta spriedumu piesprieda atbildētājam samaksāt 124 EUR, pieskaitot procentus, un pārējā daļā prasību noraidīja. Summu 124 EUR apmērā veido 1,3 likmju honorārs no priekšmeta vērtības 1000 EUR apmērā jeb 104 EUR, pieskaitot izmaksas 20 EUR apmērā.
- 8 Pamatojumā *Amtsgericht Saarbrücken* atsaucās uz *UrhG 97.a* panta 3. punkta pirmo teikumu, kurā ir paredzēts, ka, izņemot netaisnīgus gadījumus, atlīdzināmā priekšmeta vērtība noteiktos gadījumos ir ierobežota līdz 1000 EUR.
- 9 Savā apelācijas sūdzībā iesniedzējtiesā prasītāja turpina uzturēt savu prasījumu par visu advokāta izdevumu atlīdzināšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Tiesvedības iznākums ir atkarīgs no Tiesas nolēmuma par Līgumu interpretāciju.
- 11 Šajā lietā aplūkoto tiesību jautājumu konteksts ir raksturots tālāk. Saskaņā ar *UrhG 97.a* pantu, lasot to kopā ar *UrhG 97.* panta 1. punktu, tiesību īpašniekam, kuram ir nodarīts kaitējums, papildus tādām citām tiesībām kā kompensācijai ir arī tiesības prasīt pārkāpējam izbeigt pārkāpumu.
- 12 Parasti, kā tas ir arī šajā lietā, tiesību īpašnieki vispirms prasa atturēties no pārkāpuma izdarīšanas. Šim nolūkam tie par atlīdzību pilnvaro advokātu. Viņš nosūta brīdinājumu saskaņā ar *UrhG 97.a* panta 1. punktu. Šā brīdinājuma mērķis ir panākt, lai tiesību pārkāpējs parakstītu tā dēvēto paziņojumu par nodomu atturēties no pārkāpuma izdarīšanas, pretējā gadījumā apņēmoties maksāt sodu. Šāda paziņojuma parakstīšana novērš atkārtota pārkāpuma risku, un tā tiek īstenots prasījums par atturēšanos no pārkāpuma izdarīšanas. Tad vairs nav jāceļ un vairs nav iespējama prasība tiesā. Tādējādi brīdinājuma funkcija ir izvaiģrties no tiesas procesa.
- 13 Ja tiesību īpašnieks ceļ prasību par atturēšanos no pārkāpuma izdarīšanas bez iepriekšēja brīdinājuma, tam var piespriest atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja atbildētājs nekavējoties atzīst šo prasību saskaņā ar *ZPO 93.* pantu. Līdz ar to brīdinājuma funkcija ir arī aizsargāt prasītāju.
- 14 Saskaņā ar *UrhG 97.a* panta 3. punktu tiesību īpašnieks, kura autortiesības ir pārkāptas, principā var atgūt no pārkāpēja “vajadzīgos izdevumus”.
- 15 Jēdziens “vajadzīgie izdevumi” norāda uz *RVG*: atlīdzināmā advokātu atlīdzība Vācijas tiesībās parasti tiek aprēķināta saskaņā ar *RVG* un tajā noteiktajiem advokātu honorāru tarifiem. Augstākas izmaksas, nekā ir noteikts *RVG*, tiesas parasti neatzīst par atlīdzināmām.
- 16 Saskaņā ar *RVG* honorāri, ko advokāts var pieprasīt no sava klienta, ir atkarīgi no priekšmeta vērtības. Jo augstāka priekšmeta vērtība, jo augstāki honorāri.

- 17 Atbilstoši augstāko tiesu judikatūrai priekšmeta vērtība tiesību īpašnieka prasībai par atturēšanos no pārkāpuma izdarīšanas attiecībā uz aktuālām filmām, mūziku vai DVD ir vismaz 10 000 EUR.
- 18 Tomēr saskaņā ar *UrhG* 97.a panta 3. punkta ceturto teikumu atlīdzināmā priekšmeta vērtība parasti ir ierobežota līdz 1000 EUR, ja brīdinātā persona 1) ir fiziska persona, kura aizsargātos darbus vai blakustiesību objektus neizmanto savai uzņēmējdarbībai vai pašnodarbinātā darbībai, un 2) pienākums atturēties no pārkāpuma izdarīšanas tai nepastāv jau saskaņā ar brīdinātāja līgumisku prasījumu, pamatojoties uz tiesas nolēmumu ar *res judicata* spēku vai pagaidu noregulējumu.
- 19 Šis strīda summas ierobežojums ir piemērojams tikai attiecībās starp tiesību īpašnieku un pārkāpēju. Turpretim tiesību īpašnieka advokāts pieprasa samaksu atbilstoši lielākajai, faktiskajai priekšmeta vērtībai.
- 20 Tā var rasties ievērojamas atšķirības. Tādā gadījumā kā šajā lietā, piemēram, var notikt tā, ka tiesību īpašniekam ir jāsamaksā saviem advokātiem viņu izdevumi 745 EUR apmērā, vajadzības gadījumā pieskaitot PVN, bet no tiesību pārkāpēja tas no šīs summas atgūst tikai 124 EUR, vajadzības gadījumā pieskaitot PVN. Tas nozīmē, ka ievērojamā starpība 631 EUR apmērā ir jāmaksā tam pašam.
- 21 *UrhG* 97.a panta 3. punkta ceturtajā teikumā ir ietverta atkāpe, kas atsevišķā gadījumā ļauj atcelt ierobežojumu, ja attiecīgajos apstākļos strīda summa 1000 EUR apmērā būtu “netaisnīga”.
- 22 No Direktīvu 2004/48, 2001/29 un 2009/24 skatupunkta šis tiesiskais regulējums šķiet ļoti svarīgs. Jautājums par Savienības tiesību ietekmi uz šīs klauzulas interpretāciju ir šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā.
- 23 Iesniedzējtiesa atgādina, ka šajā lietā uzdotie jautājumi rodas daudzās tās tiesvedībās. Turklāt Vācijas judikatūrā ir daudz spriedumu ar atšķirīgiem secinājumiem. Tāpēc ir būtiski saņemt Tiesas skaidrojumu.

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 24 Uzdotot pirmo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai advokāta izdevumi par brīdinājumu ir ietverti tiesu izdevumos vai citās izmaksās saskaņā ar Direktīvas 2004/48 14. pantu, kompensācijā saskaņā ar šīs pašas direktīvas 13. pantu vai arī direktīva uz tiem nemaz neattiecas.
- 25 2016. gada 28. jūlija spriedumā *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611) Tiesa interpretēja Direktīvas 2004/48 14. pantu tostarp attiecībā uz vienotas likmes tarifu sistēmu.
- 26 Tā neinterpretēja Direktīvu 2004/48 no tāda viedokļa, vai ārpus tiesas advokāta izdevumiem, kuru mērķis ir īstenot prasījumu par atturēšanos no pārkāpuma

izdarīšanas, ir piemērojams Direktīvas 2004/48 13. pants, Direktīvas 2004/48 14. pants vai nav piemērojama neviena no šīm abām tiesību normām.

- 27 Iesniedzējtiesa pieļauj iespēju, ka pirmstiesas brīdinājuma izmaksas ir Direktīvas 2004/48 14. pantā minētās citas izmaksas, kas radušās lietā uzvarējušajai pusei.
- 28 Tā arī apsver domu, ka šīm izmaksām kā kompensācijai ir piemērojams Direktīvas 2004/48 13. pants. Tas tādēļ, ka prasījumu par atturēšanos no pārkāpuma īstenošanai vajadzīgajām izmaksām ir arī cēloņsakarība ar kaitējumu, kas izriet no tiesību pārkāpuma.
- 29 Saskaņā ar citiem judikatūrā paustajiem viedokļiem nav piemērojams nedz Direktīvas 2004/48 13. pants, nedz tās 14. pants, un tas tiek pamatots tādējādi, ka izmaksas par prasījuma par atturēšanos no pārkāpuma izdarīšanas pirmstiesas īstenošanu neesot tieši un pietiekami cieši saistītas ar tiesvedību.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 30 Uzdotot otro prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot Savienības tiesību prasības, kas attiecas uz strīda summas limitu un atkāpi no tā. It īpaši tā jautā, vai attiecīgās direktīvas ir jāinterpretē tādējādi, ka arī tad, ja tiesību pārkāpumus ir izdarījušas fiziskas personas, principā ir jāatlīdzina visi brīdinājuma izdevumi. Tā arī vēlas precizēt, vai un – ja atbilde ir apstiprinoša – kādi faktori var izraisīt to, ka netiek atlīdzināti visi izdevumi.
- 31 Par šo jautājumu, proti, ciktāl tikai nelielas brīdinājuma izdevumu daļas atlīdzināšana ir saderīga ar Savienības tiesībām, ir īpaši ar Direktīvas 2004/48 3. panta 1. punkta otro teikumu, Savienības tiesa arī izteicās spriedumā *United Video Properties* (C-57/15). Tiesa nosprieda tostarp, ka tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts izslēgt pārmērīgu izmaksu atlīdzināšanu, noteiktos apstākļos var būt attaisnots.
- 32 Tomēr šis lietas izvērtējumā galvenā nozīme ir tam, vai minētajā spriedumā izstrādātie principi ir spēkā arī tad, ja atbildētājs ir fiziska persona, kuras rīcībai nav komerciāla vai profesionāla rakstura.
- 33 Ar *UrhG* 97.a panta 3. punkta ceturtajā teikumā paredzēto noteikumu Vācijas likumdevējs ir apvēršis Direktīvas 2004/48 14. pantā paredzēto normas un izņēmuma attiecību. Līdz ar to, ja atbildētājs ir fiziska persona, atbilstoši formulējumam Vācijas tiesībās visu izmaksu atgūšana ir iespējama tikai netaisnīga rezultāta gadījumā.
- 34 Saskaņā ar kādu no viedokļiem *UrhG* 97. panta 3. punkta ceturtais teikums atbilstoši direktīvai ir jāinterpretē tādējādi, ka pretēji tā formulējumam normas un izņēmuma attiecība ir jāsaprot tā, ka strīda summas ierobežojums parasti nav piemērojams. Saskaņā ar pretēju viedokli tas, ka atbildētājs ir fiziska persona bez

komerciālām un profesionālām interesēm, ir iemesls, kura dēļ parasti būtu jāpiemēro strīda summas ierobežojums.

DARBBA VERSIJA